

INFORME SOBRE LA MANCA DE DOCENTS

**Primer trimestre del
curs 2023-2024**

Presentació

Des de fa uns anys s'està donant una situació de manca de professorat que, lluny de revertir-se, va en augment. És una situació especialment greu a secundària on les especialitats afectades van incrementant: informàtica, tecnologia, matemàtiques, llengua catalana i literatura, física i química, biologia, cultura clàssica... i també a la formació professional amb moltes especialitats pròpies on no es disposa de professionals.

Segons dades del mateix Departament, **aquest setembre unes 155 vacants (places estructurals de tot el curs) estaven sense cobrir** amb especial incidència als serveis territorials de l'àrea metropolitana (Baix Llobregat, Barcelonès, Consorci d'Educació de Barcelona, Vallès Occidental i Maresme-Vallès Oriental). **Simultàniament, cada setmana queden entre 200 i 400 substitucions sense cobrir**, cosa que fa que durant les incapacitats temporals, els permisos o les excedències gran part de les places de docent es cobreixin.

Davant d'aquesta realitat, el Departament ha presentat a la mesa sectorial d'educació mesures parcials i pedaços que no aborden el fons del problema. D'una banda, s'ha habilitat **augmentar l'horari lectiu del professorat** d'algunes especialitats (informàtica i llengua catalana i literatura) a canvi d'un complement econòmic. Una mesura que implica sobrecarregar de feina els docents (tant els que accepten fer hores extra com els companys) i que crea desigualtats entre treballadors.

Al mateix temps, el Departament vol introduir una **modificació en les peticions territorials** que es poden fer a la borsa per al curs 2023-24. La intenció és que el territori més petit que es pugui demanar a la borsa sigui una comarca. La mesura limita els drets del professorat substituït a l'hora de gestionar les seves preferències i pot tenir l'efecte contrari a l'esperat: fer que menys gent estigui disposada a participar en la borsa de treball, cosa que comportarà més problemes a l'hora de cobrir les substitucions, ja que hi haurà comarques que no demanarà ningú.

Per altra banda, com a novetat d'aquest curs, el Departament ha iniciat un **programa d'acollida de docents novells anomenat «SENSEI»**. Per a fer-ho, es fonamenta en una percepció injustificada que els docents no surten prou formats del sistema universitari per exercir a les aules. Denunciem que aquest programa va ser presentat per sorpresa i imposat unilateralment pel Departament d'Educació sense treball previ ni consens amb la part social. El programa, lluny d'aportar res positiu a la funció docent, degrada les condicions laborals del col·lectiu en dos aspectes importants:

- D'una banda, acull persones amb el requisit d'haver prestat menys de tres mesos de servei a les aules i se'ls adjudica una vacant de curs sencer a mitja jornada. Tot i requerir-los impartir la càrrega lectiva corresponent a una mitja jornada, el programa exigeix una dedicació a jornada completa, però es cobra només la meitat del salari.

- D'altra banda, és inadmissible l'alteració d'ordre que suposa a la borsa docent de substitucions, ja que a aquests companys se'ls nomina passant per davant d'aquells que tenen més temps de servei prestat a la borsa.

Aplicació de seguiment de places no cobertes

Davant d'aquesta realitat, USTEC·STEs (IAC) hem elaborat una aplicació informàtica que permet fer un seguiment de les places no cobertes cada dia que es realitzen nomenaments telemàtics a la borsa.

Es tracta d'una eina a l'abast dels treballadors i treballadores de l'educació i del conjunt de la societat per presentar de forma visual la situació crítica de la manca de professorat i poder-la denunciar amb dades:

https://www.sindicat.net/eines/nomenaments_grafics/panell.php

Aquesta aplicació permet visualitzar les següents dades:

1- **Acumulat de nomenaments:** L'acumulat de tots els nomenaments coberts i no coberts del curs actual des del dia 30/08/2023.

2- **Nomenaments d'un dia en concret:** Els nomenaments coberts i no coberts del dia seleccionat, d'entre els dies que es fan nomenaments telemàtics. Amb la possibilitat de filtrar segons el cos (tots els cossos, primària o secundària).

3- **Classificació dels nomenaments no coberts per especialitat d'un dia en concret:** El nombre de nomenaments coberts i no coberts del dia seleccionat (eix X) per l'especialitat indicada a l'eix Y. A la part dreta de cada barra horitzontal es mostra el nombre de nomenaments coberts sobre el total i el percentatge de places cobertes. (Exemple: 3/100 3,0% s'han cobert 3 places de 100 que representen el 3% del total de nomenaments d'aquella especialitat).

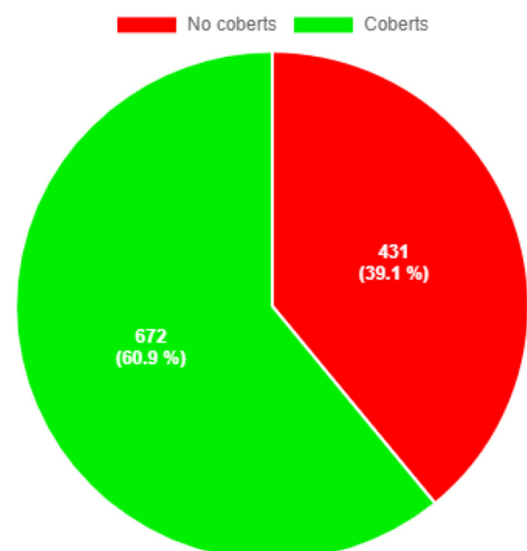
4- **Evolució dels nomenaments per rang de data i especialitats:** Els gràfics de barres representen el nombre de nomenaments coberts i no coberts (eix Y esquerra) del dia indicat a l'eix X, per a totes les especialitats. El gràfic lineal representa el % (eix Y dret) de nomenaments no coberts del període temporal de l'eix X. Es pot filtrar el període temporal i, opcionalment, l'especialitat o cos.

Dades de places no cobertes

Una aproximació a les dades de l'aplicació mostra diversos elements.

Podem observar que el **dia amb un major nombre absolut de places no cobertes va ser el 8 de setembre de 2023, amb 431 places sense adjudicar**, i que qualsevol dia de nomenament ens trobem per sobre de 200 places no cobertes. A aquesta xifra cal sumar-les aproximadament 150 vacants no cobertes. Per tant, podem afirmar que **un dia qualsevol a l'educació pública catalana hi ha entre 350 i 600 places sense docent**.

Nomenaments coberts i no coberts del dia: 2023-09-08

hi

Si ens fixem en l'acumulat de tots els nomenaments coberts i no coberts del curs actual des del dia 30/08/2023, podem veure que **fins a finals de novembre, 9.495 nomenaments han quedat sense cobrir, un 36,2% del total.** (Cal tenir en compte que els nomenaments no coberts d'un dia passen a l'endemà i, per tant, poden ser comptats dues vegades si no s'han cobert en una segona tanda d'adjudicació abans de passar-los a nomenaments de difícil cobertura, que segueixen un altre procediment).

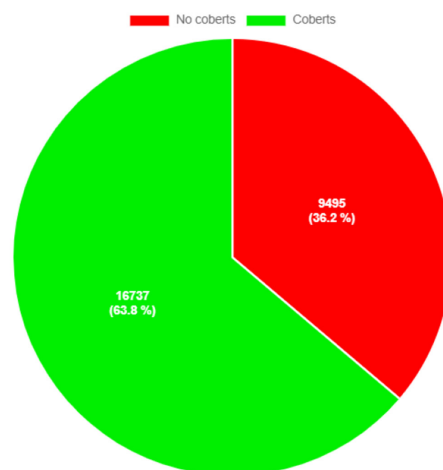
Si ens fixem en els **dies amb un major percentatge de places no cobertes**, podem identificar:

- El 09/10/2023 amb un 61,7% de no cobertura (269 places)
- El 25/09/2023 amb un 54,5% (218)
- El 23/10/2023 amb un 56,4% (243)
- El 27/11/2023 amb un 53,8% (220)
- i el 02/10/2023 amb un 51,8% (217)

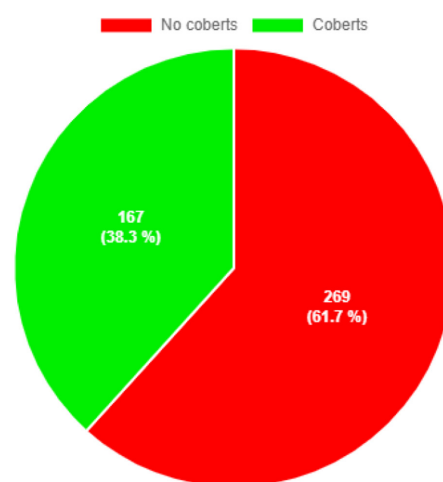
Els percentatges són molt més elevats per aquests mateixos dies si ens fixem només en les places de secundària:

- 09/10/2023 un 76,6% (265)
- 27/11/2023 un 72,3% (211)
- 25/09/2023 un 69,1% (210)
- 23/10/2023 un 71,5% (236)
- 02/10/2023 un 64,1 (209)

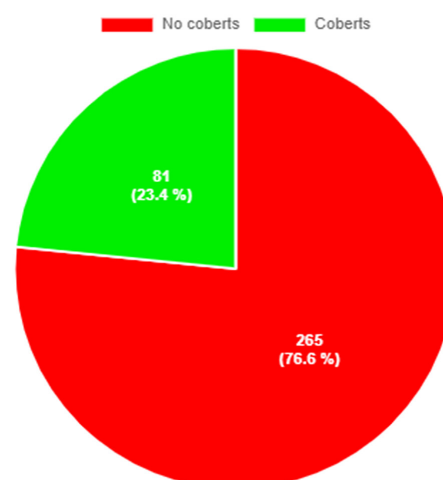
Acumulat de nomenaments coberts i no coberts del curs 2023-2024

Nomenaments coberts i no coberts del dia: 2023-10-09

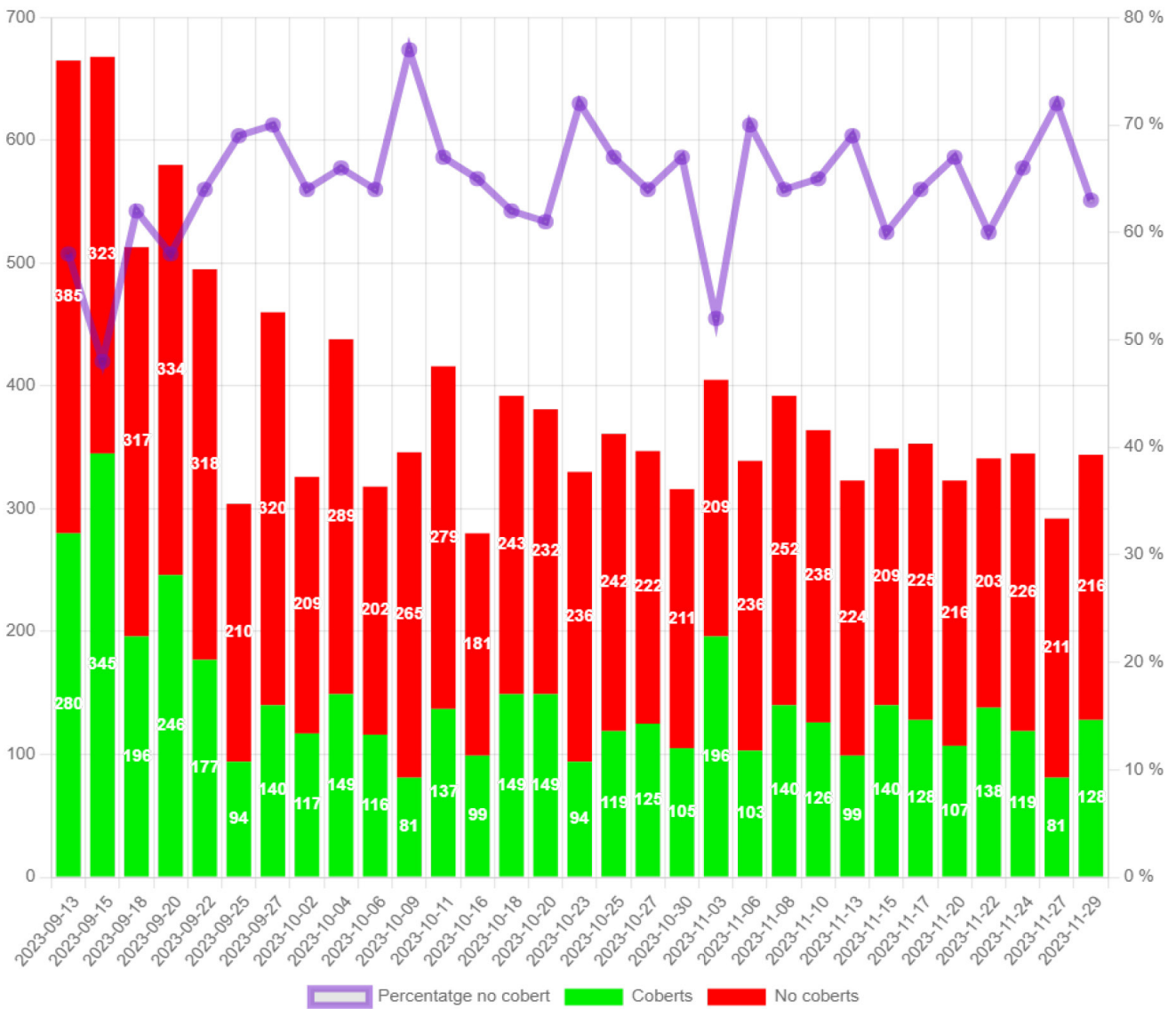

Nomenaments coberts i no coberts del dia: 2023-10-09

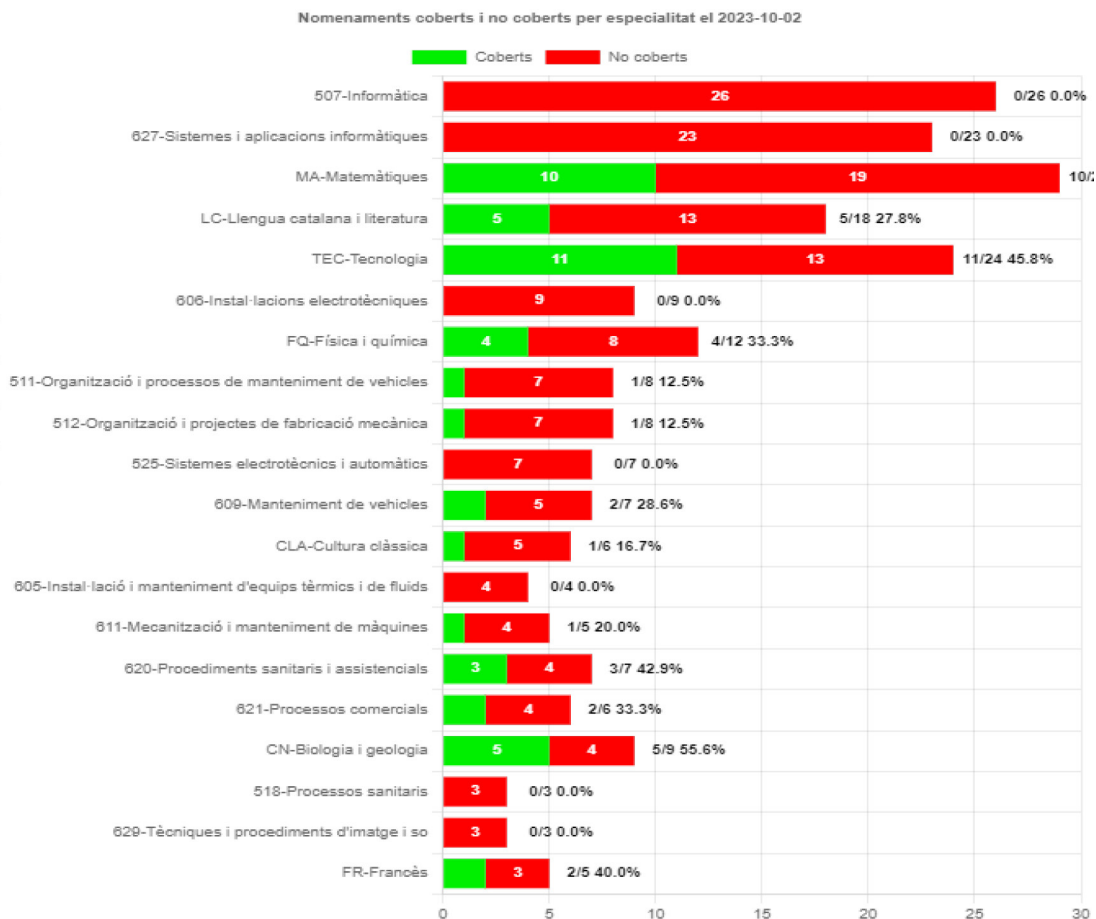
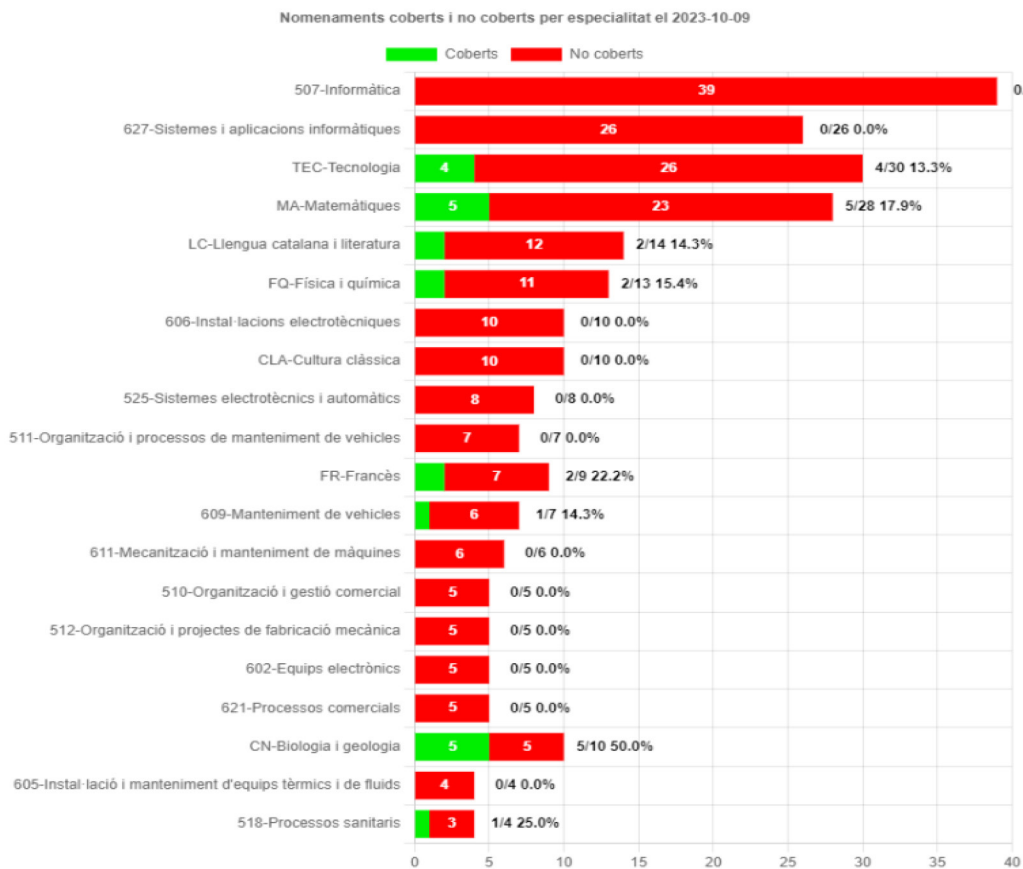

Si ens fixem en la sèrie temporal, podem comprovar com **per a secundària la mitjana se situa entre el 60 i el 70% de substitucions no cobertes** durant el primer trimestre del curs 2023-2024:

Evolució nomenaments per rang de dates
Totes les especialitats

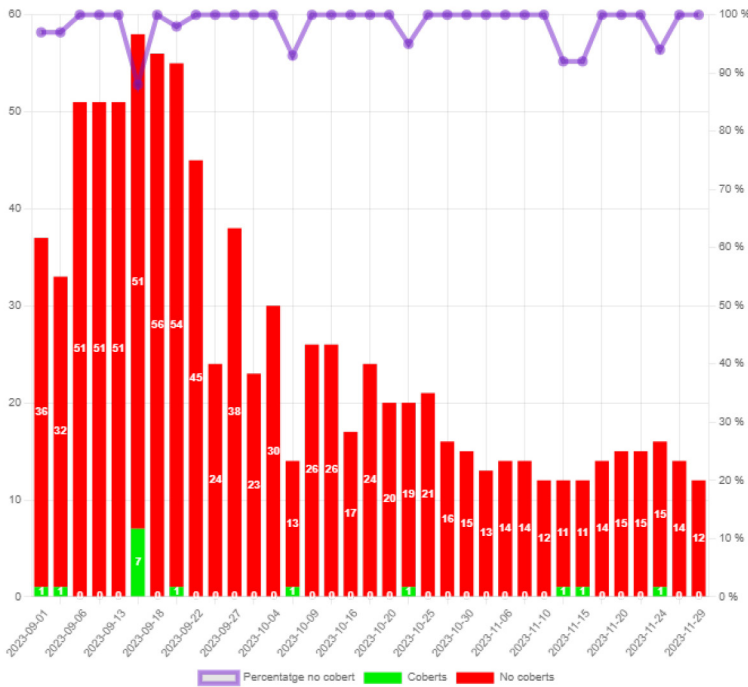

Si analitzem les **especialitats amb major nombre absolut de places no cobertes** (amb els dies seleccionats com a mostra), veiem que són: 507-Informàtica, 627-Sistemes i aplicacions informàtiques, TEC-Tecnologia, MA-Matemàtiques i LC-Llengua catalana i literatura.

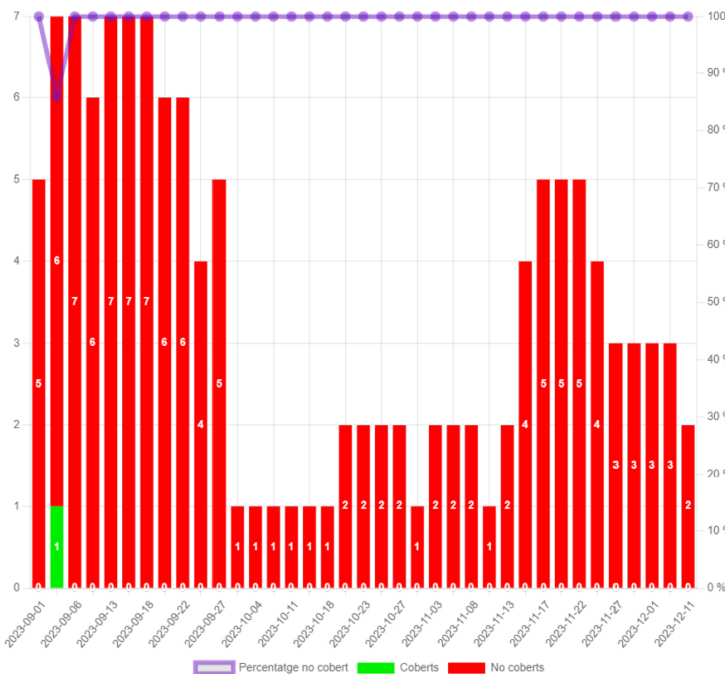
En alguns casos, com **informàtica** (especialitat 507) o **sistemes i aplicacions informàtiques** (especialitat 607), el percentatge de no cobertura de substitucions és pràcticament del 100%.

Evolució nomenaments per rang de dates
Especialitat 627

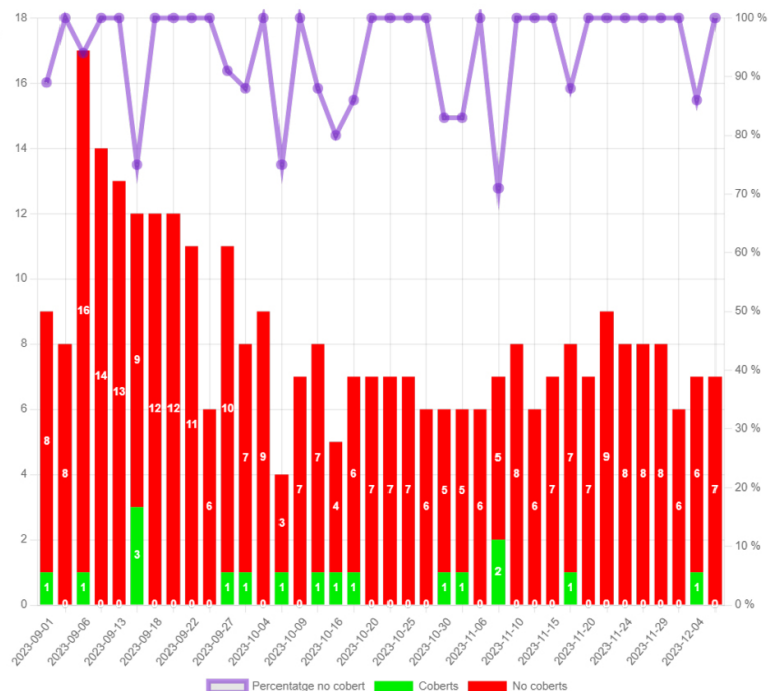

Així mateix, **moltes especialitats de formació professional, malgrat tenir un nombre molt menor de places totals, se situen també en percentatges de no cobertura d'entre el 90 i el 100%**. En són exemple: assessoria i processos d'imatge corporal (503) amb un 100% de no cobertura; organització i processos de manteniment de vehicles (511) amb entre un 90 i un 100% de no cobertura; organització i projectes de fabricació mecànica (512) entre 90-100% de no cobertura; sistemes electrotècnics i automàtics (525) entre un 90-100% de no cobertura; instal·lació i manteniment d'equips tèrmics i de fluids (605) amb un 100% de no cobertura, i moltes altres que se situen entorn del 90%-100% de no cobertura: instal·lacions electrotècniques (606), manteniment de vehicles (609), mecanització i manteniment de màquines (611), soldadures (628), tècniques i procediments d'imatge i so (628), etc.

Evolució nomenaments per rang de dates
Especialitat 503

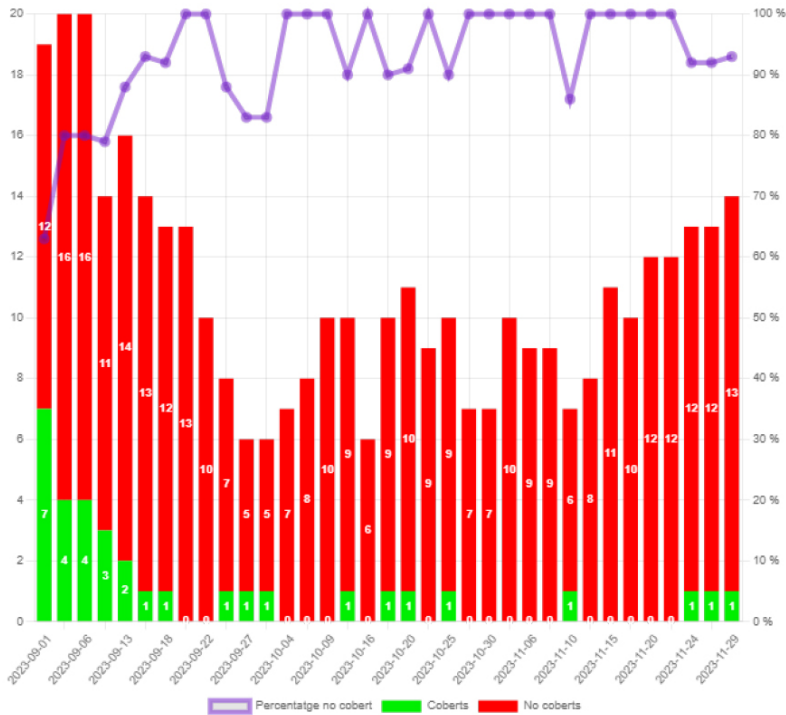

Evolució nomenaments per rang de dates
Especialitat 511

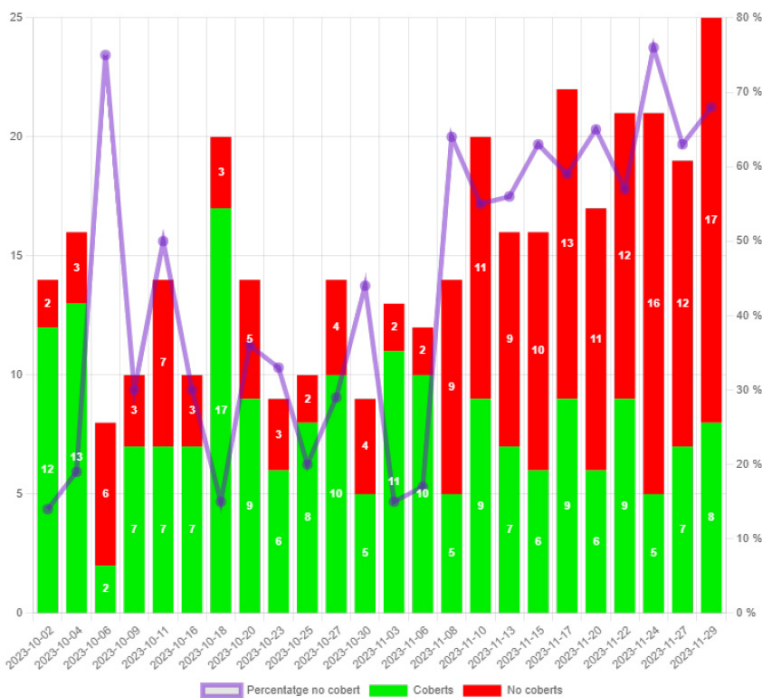

De la resta d'especialitats de secundària, destaquen també especialitats com **cultura clàssica (CLA)** entre el 90-100% de no cobertura, i altres especialitats on la dinàmica de manca de docents va en augment o s'està consolidant, com és el cas de **llengua castellana i literatura (LE)** o **biologia i geologia (CN)**.

Evolució nomenaments per rang de dates
Especialitat CLA

Evolució nomenaments per rang de dates
Especialitat LE

Evolució nomenaments per rang de dates
Especialitat CN

Causes de la manca de docents

USTEC·STEs (IAC) fa molts anys que advertim que aquesta situació arribaria, mentre que el Departament fins ara s'excusa en què es tracta d'una problemàtica global.

El que és global a Catalunya és el **desprestigi de la funció docent** i el deteriorament de les condicions laborals, principal causa de la situació en què ens trobem:

1. Pèrdua de poder adquisitiu: des del 2009 els treballadors de l'educació pública hem perdut més d'un 20% de poder adquisitiu, una cinquena part del sou. Aquesta situació, sumada a factors com el preu de l'habitatge, fan que cada cop més treballadors, especialment les dones que assumeixen càrregues familiars, no arribin a final de mes. Els estadis més els triennis (complements d'antiguitat) no compensen la inflació i tenim una antiguitat negativa en termes de poder adquisitiu.

2. Sobrecàrrega laboral i campanya de desprestigi contra els treballadors de l'educació: de forma sistemàtica s'han situat a l'opinió pública els treballadors de l'educació com a responsables de les mancances del sistema (sovint acusats de falta de formació). Al mateix temps, cada cop **s'exigeix respondre a més problemes socials a còpia de sobrecarregar el personal dels centres** (per als problemes de convivència als centres i masclisme han ideat la figura COCOBE; per fer front a la digitalització, les hores extra per a les coordinacions digitals i la FIC; per implementar l'educació inclusiva sense recursos, plans individualitzats i burocràcia...). Una situació que ha provocat **problemes de salut derivats de l'estrès per sobrecàrrega** i verticalitat en l'organització dels centres de treball.

3. Manca de recursos per afrontar una realitat social cada cop més problemàtica: mentre la LEC estableix que l'educació hauria de rebre una inversió del 6% del PIB, actualment no arribem al 3% i en el darrer pressupost s'ha reulat en el percentatge. Això implica, entre d'altres, una manca de pressupost per al veritable desplegament d'una educació inclusiva: mesures universals, addicionals i específiques.

4. Precarització del personal interí: una de les causes de la manca de substituïts és les males condicions del personal de la borsa de substitucions: implica haver d'acceptar nomenaments amb poques hores de marge i sovint renunciar a altres feines per pocs dies de treball i sense cap garantia de continuïtat. Després de cada contracte —sigui de la durada que sigui— el o la docent és acomiadat/da, sense cap garantia de tornar a ser contractat/da i sense percebre cap indemnització.

5. Infradotació de personal als serveis territorials: no es disposa de prou personal per gestionar el volum de feina que generen les substitucions. En diversos ST hi ha persones disposades a entrar a la borsa que triguen mesos a ser incorporades per problemes de gestió.

6. Màster del professorat: per optar a una plaça de docent de secundària cal haver realitzat un **màster que pot arribar a costar 8.000 o 9.000 euros**. Després d'haver hagut de pagar un grau, no tothom pot tornar a fer una inversió tan elevada.

7. Contractes molt precaris: sovint en el mercat laboral surten altres opcions més atractives per a les persones que realment voldrien dedicar-se a la docència.

8. Tria a dit del professorat: la continuïtat dels i les docents en el centre depèn de la direcció del centre, que pot decidir, amb criteris subjectius i arbitraris, si en prescindeix o no. Les docents embarassades comencen a tenir problemes per obtenir una plaça, sobretot quan es tracta de places que s'adjudiquen de manera subjectiva. L'embaràs acaba sent un impediment per treballar.

9. No cobrament de les activitats extraordinàries: qualsevol activitat extra (sortides, activitats fora de l'horari lectiu) es fa sota la responsabilitat dels i les docents i sense percebre cap complement per aquesta dedicació extra.

10. Gestió deficient de la borsa: El Departament només cobreix les substitucions tres dies a la setmana, i només ho fa si es tracta de docents que s'absentaran més de set dies al centre. Això fa que molts i moltes docents acabin sense ser substituïts. I l'obertura de la borsa està restringida a un termini concret de temps, la qual cosa esdevé una barrera d'entrada a l'exercici de la docència.

Amb aquestes condicions, qui vol i pot treballar a l'escola pública? USTEC·STEs (IAC) estem convençuts que l'única manera de garantir una educació de qualitat és oferir als i a les docents condicions de treball de qualitat. La solució implica dignificar la feina docent, augmentar la inversió i negociar de manera real i efectiva les condicions laborals per garantir una contractació transparent i en igualtat de condicions per a totes les persones que vulguin exercir de docents.

Des del 2009, amb l'aprovació de la LEC, l'educació pública ha patit processos privatitzadors amb un model de gestió jeràrquic, que s'ha desplegat mitjançant diversos decrets (de plantilles, d'autonomia de centres i d'avaluació). Aquest model ha comportat la pèrdua progressiva de la democràcia als centres educatius i dels drets laborals dels i les treballadores.

Solucions que proposem USTEC·STEs (IAC) per dignificar la funció docent i perquè la gent vulgui exercir la docència

- Recuperació del poder adquisitiu. Primer de tot amb el retorn del reconeixement del primer estadi al cap de 6 anys d'exercir la docència i amb el pagament de tots els endarreriments.
- Contractació de durada anual del personal substitut.
- Formació permanent compatible amb la feina i pagada pel Departament.
- Eliminació del sistema d'entrevistes per cobrir substitucions. Assignació dels llocs que cal cobrir a través de l'ordre de llista.
- Pla d'estabilitat perquè els interins amb experiència no es puguin quedar sense feina.
- Oposicions que serveixin per consolidar el personal interí, raó per la qual proposem un accés diferenciat per a aquestes persones.
- Democratització dels centres, derogació dels tres decrets (plantilles, direccions i autonomia) que despleguen la LEC.
- Obertura permanent de la borsa amb llistes transparents i objectives, en què l'antiguitat per serveis prestats sigui el criteri per adjudicar els nomenaments.
- Gratuïtat i oferta del màster de secundària.